

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Václava Trajera a soudkyň Mgr. Lenky Havlíčkové a JUDr. Martiny Vernerové ve věci

žalobkyně: **Oleochem, a.s.**, IČO: 28361806,
sídlem Žukovova 49/30, 400 03 Ústí nad Labem,
zastoupena JUDr. Davidem Novákem, Ph.D., advokátem,
sídlem Na Okraji 439/44, 162 00 Praha 6,

proti

žalovanému: **Finanční úřad pro Ústecký kraj**,
sídlem Velká Hradební 39/61, 400 21 Ústí nad Labem,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 1. 2023, č. j. 160101/23/2501-50523-505081,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

1. Žalobkyně se žalobou podanou prostřednictvím svého právního zástupce v zákonem stanovené lhůtě domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného Finančního úřadu pro Ústecký kraj ze dne 30. 1. 2023, č. j. 160101/23/2501-50523-505081, kterým byla zamítnuta její námitka proti vyrozumění o převedení přeplatku na dani z přidané hodnoty na nedoplatek u Celního úřadu pro Ústecký kraj (dále jen „celní úřad“) ze dne 14. 11. 2022, č. j. 2251092/22/2501-50523-507381.

Žaloba

2. Žalobkyně shrnula, že ve věci šlo o převedení přeplatku na dani z přidané hodnoty na úhradu pokuty ve výši 90 000 Kč dle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů, a pokuty ve výši 10 000 Kč dle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Žalobkyně s tímto převedením nesouhlasila, neboť šlo o převedení na nároky na pokuty, které vznikly v průběhu trvání insolvenčního řízení žalobkyně, resp. v době, kdy žalobkyně byla v úpadku. Úpadek byl řešen v řízení vedeném Krajským soudem v Ústí nad Labem pod sp. zn. KSUL 44 INS 5231/2019, přičemž toto insolvenční řízení začalo na návrh žalobkyně dne 8. 4. 2019, usnesení o úpadku bylo vydáno dne 14. 5. 2019 a řízení bylo ukončeno ke dni 20. 4. 2021.
3. Žalobkyně namítla, že podle § 170 písm. d) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon“) se žádným ze způsobů řešení úpadku neuspokojují nároky věřitelů na mimosmluvní sankce postihující majetek dlužníka – žalobkyně. Stát tak podle ní nemá nárok na uspokojení uvedených pokut, a to i přesto, že insolvenční řízení již skončilo splněním reorganizačního plánu.
4. Žalobkyně nesouhlasí s důvodem pro zamítnutí jejích námitek, podle kterého je nutné na věc aplikovat § 359 insolvenčního zákona. Ten podle žalovaného stanoví, že *„mimosmluvní sankce zanikají přijetím reorganizačního plánu, a to zcela bez ohledu na skutečnost, zda v reorganizačním plánu byly, nebo nebyly zahrnuty“*. Tak tomu podle žalobkyně v její věci nebylo. Příslušné ustanovení podle ní jednak stanoví, že odchylná úprava v reorganizačním plánu je možná. Za zcela zásadní ovšem považuje to, že v dané věci nejde o mimosmluvní sankce, které by vůbec mohly zaniknout přijetím reorganizačního plánu, neboť v době přijetí reorganizačního plánu tyto pohledávky neexistovaly. Jde totiž o sankce, které byly uloženy po přijetí reorganizačního plánu, a to za přestupky spáchané před insolvenčním řízením.
5. Žalobkyně namítla, že pokud by takovéto pohledávky měly být uspokojeny a neměly by přijetím reorganizačního plánu zaniknout podle § 359 insolvenčního zákona, muselo by jít o pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení. Dotčené pohledávky však přihlášeny nebyly, neboť v době lhůty pro přihlášení pohledávek ani ke dni schválení reorganizačního plánu neexistovaly. Takovéto pohledávky nemohou být subsumovány pod znění § 359 insolvenčního zákona, neboť nemůže být vyloučen zánik pohledávky, která v daném okamžiku zaniknout nemůže, protože neexistuje. S odkazem na § 168 a § 169 insolvenčního zákona žalobkyně uzavřela, že pohledávky na zaplacení mimosmluvních sankcí nejsou pohledávkami za majetkovou podstatou ani pohledávkami jim na roveň postavenými, a proto je nelze v průběhu insolvenčního řízení ani později uspokojovat, pokud vznikly za trvání insolvenčního řízení dlužníka.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

6. Žalobkyně dodala, že podle bodu 6.4.3. jejího schváleného reorganizačního plánu platilo, že „účinností reorganizačního plánu zanikají pohledávky věřitelů dlužníka specifikované v ustanovení § 170 InsZ, tj. pohledávky, které se dle insolvenčního zákona v insolvenčním řízení neuspokojují žádným ze způsobů řešení úpadku“. Šlo tedy o jednoznačnou odchylku od § 359 insolvenčního zákona, která výslovně zahrnovala veškeré pohledávky vypočtené v § 170 insolvenčního zákona, tedy i mimosmluvní sankce.

Vyjádření žalovaného k žalobě

7. Žalovaný k výzvě soudu předložil správní spis a písemné vyjádření k žalobě, kterou navrhoval zamítnout. Uvedl, že se ztotožnil s názorem celního úřadu, který jej o převedení přeplatku požádal, protože pro mimosmluvní sankce podle § 170 písm. d) insolvenčního zákona, o které ve věci šlo, platí, že podle § 359 insolvenčního zákona tyto sankce přijetím reorganizačního plánu nezanikají bez ohledu na to, zda do reorganizačního plánu byly, či nebyly zahrnuty. Mimosmluvní sankce postihující majetek dlužníka mají jiný, specifický charakter než ostatní skupiny pohledávek podle § 170 insolvenčního zákona, které vycházejí ze smluvních vztahů uzavřených dlužníkem s jeho věřiteli. Zpravidla jde o trest za protiprávní jednání. Jejich trvání i po přijetí reorganizačního plánu vyjadřuje i veřejný zájem na dodržování právních předpisů.

Replika žalobkyně

8. Žalobkyně ve své replice ze dne 24. 5. 2023 odkázala na svou žalobní argumentaci a dodala, že účelem sanačního řešení úpadku formou reorganizace je to, aby žalobkyně mohla dál fungovat ideálně očištěna od všech závazků z doby před reorganizací a z průběhu reorganizace.

Posouzení věci soudem

9. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobkyně a žalovaný vyjádřili s tímto postupem souhlas.
10. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, včetně prekluze daňové povinnosti, nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
11. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
12. Z předloženého správního spisu soud zjistil, že pokuty za spáchání přestupků ve výši celkem 90 000 Kč a 10 000 Kč žalobkyni uložila Česká inspekce životního prostředí rozhodnutími ze dne 20. 5. 2020 a 27. 5. 2020. V té době již bylo podle tvrzení žalobkyně, které žalovaný nerozporoval, zdejším soudem rozhodnuto o úpadku žalobkyně. V souladu se zákonem [§ 136 odst. 2 písm. d) insolvenčního zákona] v době vydání rozhodnutí o uložení pokut již dávno uplynula dvouměsíční lhůta pro přihlášení pohledávek. Je tedy zřejmé, že tyto Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

pohledávky, které svou povahou jsou mimosmluvní sankcí, nemohly být do insolvenčního řízení přihlášeny. Dále soud zjistil, že v době žádosti celního úřadu o převedení přeplatku na úhradu pokut žalovaný u žalobkyně evidoval přeplatek na dani z přidané hodnoty. Z tvrzení žalobkyně, které žalovaný rovněž nespороval, vyplývá, že ke dni podání žádosti celního úřadu již bylo insolvenční řízení žalobkyně skončeno, a to splněním reorganizačního plánu.

13. S ohledem na tyto skutečnosti – tedy zejména insolvenční řízení žalobkyně řešené reorganizací a skončené splněním reorganizačního plánu – je proto třeba se při soudním přezkumu věci více než na pohledávky, které se v insolvenčním řízení neuspokojují žádným ze způsobů řešení úpadku [viz žalobkyní poukazovaný § 170 insolvenčního zákona], zaměřit na osud pohledávek z mimosmluvních sankcí, které vznikly v průběhu insolvenčního řízení po uplynutí lhůty pro přihlášení pohledávek. Na to ostatně správně poukázala i žalobkyně, když uvedla, že předmětné pohledávky vůbec neexistovaly v době přijetí reorganizačního plánu.
14. Soud však nesouhlasí se závěrem žalobkyně, který z její argumentace vyplynul, a sice že předmětné pokuty (tj. mimosmluvní sankce) s ohledem na insolvenční řízení skončené splněním reorganizačního plánu není povinna vůbec hradit, a tudíž přeplatek na dani nebylo možné převést na jejich úhradu.
15. Podle § 359 insolvenčního zákona platí, že pohledávky, které se v insolvenčním řízení neuspokojují (§ 170), přijetím reorganizačního plánu zanikají, nejde-li o mimosmluvní sankce postihující majetek dlužníka nebo není-li v reorganizačním plánu uvedeno jinak. Odchylná úprava pohledávek podle věty první v reorganizačním plánu se může týkat krácení jejich výše, odkladu jejich splatnosti nebo jiného zásahu do práv věřitelů; odchylná úprava těchto pohledávek musí být v reorganizačním plánu uvedena výslovně, s přesným vymezením rozsahu a podmínek jejich uspokojení.
16. Již z jazykového výkladu tohoto ustanovení je zřejmé, že bez ohledu na znění schváleného reorganizačního plánu mimosmluvní sankce nezanikají a že odlišně pojednat lze platným způsobem pouze o jiných pohledávkách uvedených v § 170 insolvenčního zákona.
17. I podle odborné literatury pro mimosmluvní sankce platí, že „*pohledávky spadající do této kategorie účinností reorganizačního plánu nezanikají, přičemž tomuto důsledku nelze zabránit ani případným odchylným ustanovením obsaženým v reorganizačním plánu, ani žádným jiným způsobem. Po účinnosti reorganizačního plánu, a dokonce i po jeho splnění (§ 364) tak lze tuto skupinu pohledávek (pokud nějaké existují) na dlužníkovi dále vymáhat (ARABASZ, Jindřich, BOGUSKÝ, Pavel. § 359 [Zánik pohledávek neuspokojovalých v insolvenčním řízení].“ In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 3.).*
18. K těmto závěrům dospěl též Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 24. 5. 2017, č. j. 4 Ads 51/2017-28, publ. pod č. 3605/2017 Sb. NSS, na který odkázal i žalovaný a podle kterého „*mimosmluvní sankce postihující majetek dlužníka mají nadto jiný charakter než ostatní skupiny pohledávek podle § 170 insolvenčního zákona. Mimosmluvní sankce postihující majetek dlužníka je zpravidla trestem za protiprávní jednání dlužníka. Jejich trvání i po přijetí reorganizačního plánu vyjadřuje i veřejný zájem na dodržování právních předpisů. Tím se takové pohledávky liší od jiných pohledávek podle § 170 insolvenčního zákona, které vycházejí ze smluvních vztahů uzavřených dlužníkem s jeho věřiteli. Jedná se tedy o specifický typ pohledávky, což odůvodňuje jejich odlišný režim“.*

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

19. Zde je navíc třeba zopakovat, že pohledávky z předmětných pokut do reorganizačního plánu konkrétně zahrnuty ani být nemohly, neboť v době jeho schválení neexistovaly. K tomu lze pro úplnost dodat, že platný by však nebyl ani pokus zahrnující do reorganizačního plánu pohledávky třeba i druhově určené vzniklé v budoucnu. Například tedy v reorganizačním plánu není možné stanovit zánik mimosmluvních sankcí vzniklých po jeho schválení.
20. Namítané ustanovení reorganizačního plánu žalobkyně je tak v tomto směru bez relevance.
21. Z dikce § 359 insolvenčního zákona je ovšem především zřejmé, že se vztahuje na pohledávky (včetně těch z mimosmluvních sankcí), které existovaly před schválení reorganizačního plánu. Z toho však nelze žádným způsobem dovozovat, že dlužník (zde žalobkyně) po skončení insolvenčního řízení není povinen hradit pohledávky z mimosmluvních sankcí (zde pokut) vzniklých po skončení lhůty pro přihlášení pohledávek do insolvenčního řízení, resp. po schválení reorganizačního plánu.
22. Jestliže totiž nezanikají a ani zaniknout nemohou mimosmluvní sankce vzniklé před schválením reorganizačního plánu, tím spíše nelze dovozovat zánik mimosmluvních sankcí vzniklých poté, a to jen v důsledku skončení insolvenčního řízení splněním reorganizačního plánu, který s nimi logicky ani nemohl počítat. Soud proto uzavírá, že ze zákona nevyplývá, že by byl dlužník po skončení insolvenčního řízení splněním reorganizačního plánu zcela zproštěn i povinnosti plnit dluhy, které mu v průběhu insolvenčního řízení vznikly, tím spíše šlo-li o mimosmluvní sankce jako v této věci.
23. Nad rámec potřebné argumentace soud poukazuje i na zákonodárcem deklarovaný účel § 170 písm. d) insolvenčního zákona („*V insolvenčním řízení se neuspokojují žádným ze způsobů řešení úpadku, není-li dále stanoveno jinak, mimosmluvní sankce postihující majetek dlužníka, s výjimkou penále za nezaplacení daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného za veřejné zdravotní pojištění, pokud povinnost zaplatit toto penále vznikla před rozhodnutím o úpadku.*“). Tím má podle důvodové zprávy k zákonu č. 294/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, být to, že nezajištění věřitelé nemají nést břemeno protiprávního jednání dlužníka na úkor redukce majetkové podstaty, z níž mají být uspokojeni. Tento účel se jeví být rozumný a skutečně může být díky příslušnému ustanovení v insolvenčním řízení naplněn. Zároveň též nezavdává důvod, proč by tyto mimosmluvní sankce nemohly, resp. neměly být hrazeny po skončení insolvenčního řízení řešené reorganizací.
24. Žalovaný tedy ve věci dospěl ke správnému závěru o tom, že námitky žalobkyně proti vyrozumění o převedení přeplatku na dani z přidané hodnoty na nedoplatek celního úřadu byly nedůvodné. Pro nadbytečnost soud neprovedl žádný z důkazů navržených v žalobě, neboť skutečnosti vyplývající z insolvenčního řízení nebyly ve věci sporné, a ostatní listiny byly obsahem správního spisu, kterým se ve správním soudnictví dokazování neprovádí.
25. Z uvedených důvodů soud žalobu vyhodnotil v rámci uplatněných žalobních bodů jako zcela nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
26. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch a žalovanému nad rámec běžné úřední činnosti žádné náklady nevznikly, a ani jejich náhradu nepožadoval, proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 29. listopadu 2023

Mgr. Václav Trajer, v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.